

Jan Fasen, leraar, schoolleider.

In 2013 heb ik de kans gepakt om met een team van leraren een nieuw alternatief in onderwijs neer te zetten, Agora.

Bedoeld voor al die leraren, leerlingen en ouders voor wie de gangbare manier van onderwijs niet langer passend is.

In 2020 heb ik dit uitgebreid naar Agora Underground, waarmee we de 70.000 leerlingen die thuiszitten de helpende hand willen reiken.

Zou het mogelijk zijn om....

....een plek te creëren waar leerlingen graag naartoe komen, omdat ze op die plek vanuit nieuwsgierigheid en verwondering alles mogen onderzoeken en verkennen....

.....waar leraren graag naartoe komen, omdat ze voelen dat ze op die plek hun werk kunnen doen zoals ze zich dat voorstelden toen ze besloten om leraar te worden.....

.....en dat ze dat doen, samen met en voor elkaar, en met de wereld om hen heen?

Creëer dan een omgeving waar....

.....leerlingen en leraren vanuit welzijn, plezier en vakmanschap samen goed onderwijs maken.....

.....waar leerlingen de vrijheid, de tijd en de begeleiding krijgen om verantwoordelijkheid te leren nemen voor hun eigen leven.....

.....waar leerlingen ervaren dat de verbondenheid met de ander de voorwaarde is om de verantwoordelijkheid voor jezelf beter aan te kunnen.....

.....waar leerlingen hun leerprogramma zelf mogen maken om die vrijheid en verantwoordelijkheid elke dag, samen met en voor elkaar, te kunnen oefenen.

Waarom?

Er is een groeiend aantal leerlingen dat gebaat is bij onderwijs dat ze leert om vanuit vrijheid en vertrouwen zeggenschap te hebben over hun eigen ontwikkeling

Die leerlingen gedijen omdat ze er de tijd en de best passende omgeving en begeleiding krijgen, zonder daarbij uit te gaan van niveaus en diagnoses.

Enkel de focus op het bestaande curriculum is onvoldoende om onze jongste generatie voor te bereiden op hun toekomst.
(wij weten het immers niet meer)

We hebben 70.000 jongeren die niet meer naar school gaan en thuiszitten. Daar moeten we ons diep voor schamen.

Enkele andere uitdagende feiten

We zien momenteel grote uitdagingen met betrekking tot de leerling, de onderwijsprofessional en het onderwijs in het algemeen

Leerlingen

- Toenemende **kansenongelijkheid** in onderwijs tussen kinderen van hoog- en laagopgeleide ouders. Achterstanden bij leerlingen uit kwetsbare milieus en met migratieachtergrond; 30% van de schooladviesverschillen is onverklaarbaar door cognitieve vaardigheden.
- Ca. 33% van de leerlingen van 15 jaar is **laaggeletterd** en niet voldoende leesvaardig om zich te redden in de maatschappij.
- 63% van de leerlingen van groep 8 **beheerst onvoldoende de basisvaardigheden** voor Lezen, Taalverzorging en Rekenen. Voor leerlingen met laagopgeleide ouders is dat zelfs 78%.
- Veel niet-gemiddelde leerlingen haken af, vervelen zich of worden genegeerd, met allerlei **gedragsproblemen** tot gevolg.
- Overgang van PO naar VO komt te vroeg voor zwakke leerlingen, dit veroorzaakt een verdere **achterstand**, vooral bij kinderen van lager opgeleide ouders.

Onderwijsprofessionals

- Momenteel is het **lerarentekort** bijna 10%, waardoor de werkdruk van de huidige leerkrachten flink is toegenomen.
- Ca. 23% van de **beginnende leraren valt uit** in het eerste jaar. Binnen 5 jaar kiest 31% voor een baan buiten het onderwijs.
- Het leerstofjaarklassensysteem vergroot de werkdruk en stress bij leraren, waardoor hun **professionele trots onder druk staat en uitval en ziekteverzuim toenemen**.

Het onderwijs

- 70.000 kinderen **zitten thuis** zonder school.
- Er gaat per jaar € 284 miljoen om in **schaduwonderwijs**.
- Nergens in de wereld zijn kinderen zo **gedemotiveerd** voor school als in Nederland.

Kernwaarden Agora

Vrijheid en Verantwoordelijkheid

Vanuit die kernwaarden zorgen we ervoor dat leerlingen:

1. Verantwoordelijkheid leren nemen voor hun eigen leven
2. Persoon worden
3. Zich verbonden voelen met anderen
4. Kritisch leren denken

Hiervoor hebben leerlingen heel veel kennis nodig, die begint bij nieuwsgierigheid en motivatie naar die kennis.

De ideale leeromgeving is dan....

Omdat we dit bij Agora allemaal willen...

Gelden er een aantal niet onderhandelbare voorwaarden en principes:

- **Leerlingen zitten in heterogene groepen bij elkaar**
- **We vergelijken leerlingen niet met elkaar**
- **Alle leerlingen worden ongelijk behandeld**
- **Leerlingen bepalen ze hun leerprogramma**
- **Leerlingen zijn er met en voor elkaar**

- **De leraren zoeken dagelijks een evenwicht tussen 'dat wat van het grootste belang is voor het kind' en 'dat wat hun belangstelling heeft'.**

Er schuilen zes doelen achter de visie van Agora

Een leven lang leren

De leerling ontwikkelt het plezier, de persoonlijkheid en de expertise om een leven lang te willen blijven leren.

Persoonlijk leiderschap

De leerling groeit van individu naar persoon. Op Agora heeft hij een grote mate van zeggenschap over dat proces.

Persoonsvorming

De leerling kent zichzelf, heeft een duidelijke wil, weet wat daarvoor nodig is en wie daarbij kunnen helpen. Hij leert rekening te houden met anderen, zonder zichzelf daarin uit het oog te verliezen.

Vakmanschap, teamwerk & beroepstrots

Leraren werken op basis van de principes van zelforganisatie samen in teams. Ze hebben een grote mate van autonomie, tijd en bevoegdheden om met elkaar het beste onderwijs voor de leerlingen mogelijk te maken.

Kwalificatie

De leerling beschikt over de kennis, vaardigheden en expertise om verantwoordelijkheid te kunnen nemen over zijn leven, in eigen levensonderhoud te voorzien, bij te dragen aan het (economisch) welzijn van de samenleving en toont als burger in een democratische omgeving empathie en ethisch bewustzijn voor het welzijn en welbevinden van anderen.

Socialisatie & burgerschap

De leerling leert om burger te zijn omdat hij op Agora zit. De pedagogische grondhouding is dat hij er leert met en voor elkaar. Hij voelt zich verantwoordelijk voor het succes en welzijn van anderen in het vertrouwen dat anderen dat voor hem voelen. Agora is leren in relatie en verbinding met anderen.

Wetenschappelijk fundament van Agora

Zelfdeterminatie theorie Deci & Ryan (SDT)

Aan het schoolconcept van Agora ligt de zelfdeterminatietheorie van wetenschappers Deci & Ryan ten grondslag (Self Determination Theory SDT – 1985).

Psychologische basisbehoeften	Interactie	Pedagogische antwoorden
Autonomie <i>(ik kan het zelf)</i>		Vanuit vrijheid en vrije wil mag de leerling zelf kiezen wat hij wil doen, aanpakken, uitdiepen, onderzoeken en wat daarvan het doel is. Zonder dwang of drang. Hij had ook iets anders kunnen kiezen.
Relatie <i>(ik hoor erbij)</i>		De leerling ervaart dat hij onderdeel is van een groter geheel. Hij is samen met anderen. Hij voelt zich veilig, gezien en gehoord. Hij is er met de ander en vooral voor de ander. Ieder voelt zich verantwoordelijk voor het welzijn en succes van elkaar.
Competentie <i>(ik kan het)</i>		De leerling ervaart dat hij met zinvolle activiteiten bezig is. Hij ziet het nut ervan in en vindt de activiteiten de moeite en zijn tijd waard. De activiteiten zijn niet te moeilijk. De leerling heft het gevoel dat hij het kan.

Tip Lees Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2018). Self-Determination Theory, Basic Psychological Needs in Motivation, Development and Wellness, december 2018 en het boek van Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being.

Lees het boek van Prof. Rob Martens, Leerlingen Intrinsiek motiveren.
Jan Fasen

De praktijk

De praktijk: het ritme van elke dag op een Agora

Een herkenbaar ritme op elke Agora dat leerlingen en leraren ruimte en houvast biedt in hun onbegrensde vrijheid

Woensdag 26 februari 2025

08.00 - 09.00	Teamoverleg
---------------	-------------

09.00 - 09.30	Dagstart
---------------	----------

09.30 - 12.00	Challenge tijd
---------------	----------------

12.00 - 12.30	Pauze
---------------	-------

12.30 - 13.00	Stiltetijd
---------------	------------

13.00 - 14.30	Challenge tijd
---------------	----------------

14.30 - 15.00	Dagsluiting
---------------	-------------

Diverse inspiratiesessies

15.00 - 16.30	Teamoverleg
---------------	-------------

De leraar

Vijf rollen

1. Mens

Ik kan een inspiratie voor leerlingen zijn door hoe ik elke dag zelf mens van vlees en bloed ben.

2. Pedagoog

Ik kan een veilige, uitnodigende en uitdaging (leer)omgeving creëren.

3. Didacticus

Ik heb een rijk repertoire aan didactische leer-, oefen-, en werkvormen.

4. Onderwijzer

Ik open en deel (ongevraagd) nieuwe kennis, perspectieven, inzichten, informatie en gedachten voor de leerling.

5. Coach

Ik doe heldere en passende interventies ter versterking van het leerproces en de leerbeleving van de leerling.

Focus op welzijn en kwaliteit

Alles wat we doen heeft een (wetenschappelijke) basis en is vertaald in tools en kijkwijzers voor leraren

Interne kwaliteitszorg

Welzijn, plezier en vakmanschap voor medewerkers

Ook medewerkers werken er met en voor elkaar

Kwaliteit draait om dialoog, reflectie en verbetering

Door de ruimte die leraren elke dag hebben om te overleggen, te reflecteren en hun werk te bespreken is kwaliteitszorg **structureel geborgd** binnen Agora.

De vereniging investeert in ontmoetingen, kenniskringen, bijeenkomsten en materialen om kwaliteit elke dag beter te maken.

Externe kwaliteitszorg

Alles wat de **wetgever** voorschrijft aan kerndoelen en eindtermen geldt ook voor de leerlingen van Agora.

Samen met de inspectie verrijken en vertalen we de 6 OP-domeinen van het waarderingskader van de inspectie met een uitleg hoe we voldoen aan elk OP.

Samen met de inspectie hebben we een **Agora-PTA** gemaakt dat maximale ruimte biedt aan onze leraren en leerlingen om **zo lang mogelijk Agoriaans te blijven werken** tijdens hun eindexamen.

De VAO verbindt Agora-scholen onderling en de wereld daarbuiten

De Vereniging Agora Onderwijs (VAO) wordt gevormd door alle Agora-scholen in Nederland.

De vereniging heeft tot doel om de scholen vanuit de Agora-visie met elkaar te verbinden, te faciliteren en te ondersteunen in het realiseren van de best mogelijke onderwijskwaliteit voor de leerlingen. We doen dit door instrumenten, hulpmiddelen, begeleiding, opleiding, professionalisering en schoolcoaching ter beschikking te stellen. De vereniging werkt met een kwaliteitsstandaard die de feedback, dialoog en gezamenlijke ontwikkeling tussen scholen aanmoedigt.

Desalniettemin zijn we vooral een vereniging die mensen verbindt om met elkaar vernieuwing en innovatie in (Agora)scholen veilig te stellen, zodat de onderwijskwaliteit er elke dag beter wordt.

De vereniging verbindt en versterkt de relatie van al die Agora-scholen met de sector, de beroepsgroep, de samenleving en kennispartners. De kennis en ervaring die we opdoen delen we met de sector en met de overheid.

KWC-Agora | Culemborg |
Voortgezet onderwijs

Start Agora: 2018

Aantal leerlingen: 226

Xplore – Agora
Amsterdam | Voortgeze...

Start Agora: 2020

Aantal leerlingen: 193

MC Agora | Nijmegen |
Voortgezet onderwijs

Start Agora: 2018

Aantal leerlingen: 163

Wings Agora | Roermond |
Voortgezet onderwijs

Start Agora: 2014

Aantal leerlingen: 300